

ถอดบทเรียนการปกครองท้องถิ่นไทย: กรณีเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ 2568
Lessons Learned from Local Government in Thailand: The Case of the 2025 Chiang Mai
Provincial Administration Organization Election

นิพนธ์ ทรัพย์สุคนธ์
พลอยพัชรา ไควสุวรรณกิจ
จักรพันธ์ ลิ้มมั่งกูร
ณัฐพร อินทะกันท์
มหาวิทยาลัยนอร์ท - เชียงใหม่
Nippeach Krueangsarak
Ploypatcha Kowsuwankit
Jakkraparn Limungkur
Nattaporn Intagun
North- Chiang Mai University
Email: nippeach@northcm.ac.th

วันที่รับบทความ: 12 มีนาคม 2568; วันที่แก้ไขบทความ 30 มีนาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ: 31 มีนาคม 2568
Received: March 12, 2025; Revised: March 30, 2025; Accepted: March 31, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเรื่องนี้นำเสนอ ถอดบทเรียนการปกครองท้องถิ่นไทย: กรณีเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ 2568 ศึกษาผ่านการรวบรวมข้อมูลแหล่งทุติยภูมิ คือ หนังสือ เว็บไซต์ข่าว สื่ออินเทอร์เน็ต เป็นต้น การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ของจังหวัดเชียงใหม่ จัดการเลือกตั้งขึ้นเมื่อวันเสาร์ที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2568 เน้นการถอดบทเรียนสำหรับพรรคเพื่อไทยและพรรคประชาชน ซึ่งทั้งสองพรรคถือว่าเป็นกระแสนิยม ณ ขณะนั้น คณะผู้เขียนจึงวิเคราะห์ตามบริบทความเป็นจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การเลือกตั้งดังกล่าวตามหลักการทางทฤษฎีเกิดระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยด้วยได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกผู้นำด้วยตนเอง ให้ประชาชนได้มาใช้สิทธิตามหลักการกระจายอำนาจ และมีข้อค้นพบสามประเด็นหลักภายหลังจากทราบคะแนนผู้ชนะเลือกตั้ง ได้แก่ 1) ประเด็นการใช้กลยุทธ์หาเสียง 2) ถอดบทเรียนที่เกิดขึ้นต่อพรรคการเมืองและประชาชน 3) การเมืองเรื่องบ้านใหญ่ เป็นต้น

จากการศึกษา พบว่า การใช้กลยุทธ์หาเสียงของสองพรรคการเมืองนั้นแตกต่างกันในแง่ของความคุ้นเคยกับประชาชนและในฐานะพรรคการเมืองหน้าใหม่จึงทำให้คะแนนนิยมของแต่ละฝ่ายแตกต่างกัน แต่ก็ได้รับความนิยมชมชอบจากประชาชนชนไม่ต่างกัน บทเรียนที่เกิดจากประชาชนสะท้อนว่าการเลือกตั้งในจังหวัดควรขยายสิทธิให้ประชาชนสามารถเลือกตั้งได้ทุกสถานที่โดยเฉพาะประชาชนอยู่ต่างถิ่นไม่สามารถเดินทางกลับภูมิลำเนาเดิมได้ ส่วนบทเรียนจากพรรคการเมืองสะท้อนถึงการแข่งขันในการสร้างผลงานที่เป็นที่ยอมรับจากประชาชน โดยการนำเสนอนโยบายที่ตอบสนองต่อทุกกลุ่มประชาชน ไม่ว่าจะเป็นพรรคการเมืองที่มีประวัติยาวนานหรือพรรคการเมืองรุ่นใหม่ เพื่อรักษาความนิยมในทุกยุคสมัย ประเด็นสุดท้ายที่ควรให้ความสนใจคือบทบาทของการเมืองในระดับท้องถิ่น ซึ่งมีอิทธิพลสำคัญในการกำหนดผลคะแนนและการตัดสินใจเลือกผู้นำ การเมืองในลักษณะของบ้านใหญ่หรือการเมืองแบบสายเลือดมีบทบาทในการสนับสนุนการหาเสียงของนักการเมือง การเมืองท้องถิ่นนั้นมีผลกระทบโดยตรงต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และเป็นจุดเริ่มต้น

ที่สำคัญในการแสดงออกถึงสิทธิพลเมืองขั้นพื้นฐานในการเลือกผู้นำที่มีความสามารถในการพัฒนาท้องถิ่นให้แข็งแกร่งและยั่งยืน

คำสำคัญ: การปกครองท้องถิ่นไทย; เลือกตั้ง; นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่

Abstract

The article presents a study on “Lessons Learned from Local Governance in Thailand: A Case Study of the Chiang Mai Provincial Administrative Organization Election 2025”. Collects data from secondary sources, such as books, news websites, and online media. The election for the mayor of the Chiang Mai Provincial Administrative Organization and its members was held on Saturday, February 1, 2025. The focus is on analyzing the lessons learned for the Pheu Thai Party and the People’s Party, both of which were popular at the time. The authors analyze the situation based on the real context of the events that occurred and proposes for studying election situation reveals that it reflects the principles of democratic political systems, as it provided an opportunity for citizens to choose their leaders, thereby allowing the exercise of their rights under the principle of decentralization of power. And three main findings were discovered after the election results were known: 1) The issue of campaign strategies, 2) Lessons learned by political parties and the public, and 3) The politics of powerful local families, among others.

The study found that, it was found that the first issue, the campaign strategies of the two political parties, differed in terms of their familiarity with the public. As a new political party, this made their popularity ratings differ, yet both still enjoyed widespread support from the public. Issue is the lesson from the public, reflecting that elections in provinces should allow citizens to vote at any location, especially for those living away from their hometowns who cannot travel back. As for the political parties, the lesson from political parties reflects the competition in creating achievements that are recognized by the public, through the presentation of policies that cater to all segments of society, whether from established or newer political parties, in order to maintain popularity across all eras. The final issue that warrants attention is the role of local politics, which plays a significant influence in determining election results and the decision-making process in selecting leaders. Politics in the form of local political dynasties or bloodline politics plays a role in supporting political candidates' campaigns. Local politics directly impacts the lives of citizens and serves as an essential starting point for the expression of fundamental civil rights, enabling citizens to choose leaders capable of strengthening and developing local communities sustainably.

Keywords: Local Government in Thailand; Election; Chiang Mai Provincial Administration Organization

บทนำ

จุดเริ่มต้นของระบบการปกครองท้องถิ่นเกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ.2475 ซึ่งเกิดขึ้นจากระบบการจัดการเมืองหรือ เรียกตามความเข้าใจอีกอย่างหนึ่งว่า “การปกครองแบบสุขาภิบาล” ตามพระราชกำหนด ร.ศ.116 โดยการจัดตั้งสุขาภิบาลครั้งนี้มีเพียงแค่สุขาภิบาลกรุงเทพมหานคร และ สุขาภิบาลตำบลในเวลาต่อมา ซึ่งไม่ได้เป็นหลักการการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเท่าไรนัก ดังนั้น กฎหมายจัดตั้งสุขาภิบาลมีอำนาจเทียบเท่าหน่วยงานหนึ่งของรัฐบาลส่วนกลางเท่านั้น ไม่ได้มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง ยังคงอยู่ในระบบการรวมศูนย์อำนาจอย่างชัดเจน (อภิญา ฉัตรช่อฟ้า, พระปลัดสมนึก อธิปัญโญ และ บวร ชมขุนศรี, 2565) กระทั่งเกิดกระแสการรณรงค์ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมาจากการเลือกตั้งทั่วประเทศ ภายในต่างจังหวัดเมื่อปี พ.ศ.2518 เมื่อกระแสการเรียกร้องเริ่มส่งผลกระทบต่อกระทรวงมหาดไทยมากยิ่งขึ้น จึงมีการแต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดหญิง 2 คน และมีการออก พ.ร.บ. องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ประมาณ 700 กว่าแห่ง จนในปีสุดท้ายปี พ.ศ.2540 ประเทศไทยได้มีรัฐบาลที่มาจาก การเลือกตั้งร่วมกันออกกฎหมายฉบับแรกด้วยช่วยผลักดันหลักการกระจายอำนาจในประเทศไทย คือ พ.ร.บ. ขั้นตอนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยกำหนดวัตถุประสงค์ไว้เพื่อเพิ่มงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่น้อยกว่า 35% ของงบประมาณรายจ่ายของประเทศ ประการต่อมาคือ การถ่ายโอนภารกิจของหน่วยงานราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีขั้นตอน (ธนศวรรี เจริญเมือง, 2562) นอกจากนี้ การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแผนการกระจายอำนาจมีส่วนช่วยให้เกิดพัฒนาการของการกระจายอำนาจของประเทศไทย มุ่งสู่หลักประชาธิปไตยในการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับการกิจการของพรรคการเมืองได้อย่างเข้าใจซึ่งกันและกัน (ดาวนภา เกตุทอง, 2563)

ทั้งนี้ การปกครองส่วนท้องถิ่นคือจุดเริ่มต้นของคำว่า “ประชาธิปไตย” อย่างถ่องแท้ เป็นบทเรียนเล่มแรกของประเทศไทยทำให้ประชาชนในท้องถิ่นเรียนรู้หลักการปกครองตนเอง รู้ถึงการเข้าถึงสิทธิของตนเอง รวมไปถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเวทีประชาคม อีกทั้ง หลักการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ที่เกิดปรากฏการณ์ความตื่นตัวทางการเมืองไม่แตกต่างจากการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกรุงเทพมหานคร เนื่องจาก จังหวัดเชียงใหม่เป็นเมืองเศรษฐกิจอันดับต้นของประเทศไทยและเป็นเมืองที่ได้รับการอนุรักษ์ วัฒนธรรมล้านนา เป็นต้น ส่งผลให้การท่องเที่ยวภายในท้องถิ่นเชิงอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ รวมไปถึงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ที่มีความหลากหลายของกลุ่มประชากรและนักท่องเที่ยวมีจำนวนมาก ยังพบอีกว่า ระบบเศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่จำเป็นต้องถูกกระตุ้นจากหลายภาคส่วนร่วมมือกัน โดยเฉพาะการสร้างเมืองเชียงใหม่ผ่านนโยบายสาธารณะของผู้บริหารระดับจังหวัด (อบจ.) เพื่อจะได้ตั้งรับสถานการณ์การแก้ไขปัญหาโครงสร้างเศรษฐกิจฐานรากอันเป็นปากท้องของประชาชน หรือ การพัฒนาเมืองเชียงใหม่ให้ก้าวหน้าสู่ความทันสมัย เทคโนโลยีอย่างเป็นพลวัต เพื่อให้ประชาชนทุกย่อมหญ้าได้รับประโยชน์อย่างสูงสุด

เนื่องจากการเมืองท้องถิ่นในปี พ.ศ.2568 เป็นที่น่าจับตามองในกระแสสังคมเป็นอย่างมากและเป็นจังหวัดเชียงใหม่เป็นเมืองเศรษฐกิจอันดับต้นของประเทศไทยและประชากรมีความหนาแน่นพอสมควรจึงถูกกล่าวขานว่า “เชียงใหม่เมืองปราบเซียน” ฉะนั้นการพัฒนาจังหวัดเชียงใหม่จึงต้องการผู้นำที่สามารถผลักดัน

นโยบายท้องถิ่นให้ก้าวหน้าทั้งทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจ เพื่อมุ่งสู่เวทีทางการค้าระดับประเทศ คณะผู้เขียนจึงตั้งวัตถุประสงค์เพื่อต้องการถอดบทวิเคราะห์การปกครองท้องถิ่นภายใต้ระบบการกระจายอำนาจของผู้ลงสมัครตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาบนพื้นฐานทางวิชาการและทำความเข้าใจกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะบทบาทพรรคการเมืองผู้ครองอำนาจนำทั้งสองพรรคในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ พรรคประชาชน และ พรรคเพื่อไทย จึงมุ่งหวังอย่างถึงที่สุดว่าผู้อ่านจะได้รับความรู้ทางวิชาการอย่างเต็มเปี่ยมกับเหตุการณ์ครั้งสำคัญในการเลือกตั้งของจังหวัดเชียงใหม่ได้เป็นอย่างดี

แนวคิดการปกครองท้องถิ่นไทย

แนวคิดการปกครองท้องถิ่นก็คือการใช้หลักการบริหารเพื่อกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยอ้อมผ่านทางผู้แทนที่ประชาชนเห็นพ้องต้องกันตามหลักการประชาธิปไตยให้ผู้มีอำนาจปฏิบัติหน้าที่แทนตนเอง เช่น คณะรัฐมนตรี รัฐสภา และศาล กลุ่มนักการเมือง คือ สมาชิกผู้แทนราษฎร (ส.ส), สมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น (กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, อบจ., อบต.) อีกทั้งการปกครองท้องถิ่นช่วยเปิดโอกาสให้ประชาชนสร้างข้อตกลงร่วมกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเองอย่างมีอิสระ และมีอำนาจปกครองร่วมกัน ในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจภายในท้องถิ่นนั้น ๆ (โกวิทย์ พวงงาม, 2562)

การปกครองท้องถิ่นเท่ากับหลักประชาธิปไตยแบบตะวันตก เพราะมีการกระจายอำนาจให้แก่ทุกส่วนในสังคมประชาชนได้รับสิทธิในการเข้าถึงอำนาจทางการเมืองสวัสดิการ ผลประโยชน์ขั้นพื้นฐานที่อยู่ในท้องถิ่น จึงทำให้เกิดการกระตุ้นให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง การปกครอง และการบริหารในระดับท้องถิ่นมากขึ้น เป็นผลดีที่ประชาชนสามารถสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพเพราะร่วมแก้ไขปัญหา หรือ แสดงความต้องการใกล้ชิดกับตัวผู้บริหารได้อย่างไม่อ้อมค้อมและไม่เสียเวลาเพราะแก้ปัญหาอย่างตรงจุดและทันถ่วงที จึงดูแลท้องถิ่นได้แบบพึ่งพาตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ข้อดีของการมีประชาชนเดินหน้าไปพร้อมกันคือกลไกสำคัญของการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นไทยอย่างเข้มแข็ง (กอดเดช สมันดาโอะ, 2565) ในขณะเดียวกัน การกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นผ่านรัฐธรรมนูญปี 2540-2550 เกิดข้อขัดข้องบางประการแม้รัฐบาลต้องการพัฒนาระบบการปกครองท้องถิ่นให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แต่ก็สามารถแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคมได้อย่างลุล่วง พร้อมกันนั้นในช่วงรัฐธรรมนูญปี พ.ศ.2550 มีจุดเด่นคือ เปิดโอกาสประชาชนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการดำเนินงานอย่างเป็นเครือข่ายร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาชนต่าง ๆ และ ส่งเสริมให้ท้องถิ่นบางแห่งได้ปรับตัว พัฒนาท้องถิ่นในการบริหารจัดการด้วยตนเองอย่างอิสระ (ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง, 2558) ต่อมา ชุมพล สังข์ทอง (2561) ศึกษาเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญปี พ.ศ.2560 มีหลักการกระจายอำนาจในส่วนขององค์กรปกครองท้องถิ่นคล้ายคลึงกับปี 2540,2550 และพยายามแก้ไขจุดบกพร่องบางส่วนเกี่ยวกับ ได้แก่ 1.การกำหนดขนาดที่เหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2. การขยายการ บริการสาธารณะ กับกิจกรรมสาธารณะ 3. แก้ไขข้อห้ามเรื่อง “การแข่งขันกับเอกชน” 4.เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันการจัดบริการสาธารณะ 5.เพิ่มอำนาจการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองของท้องถิ่นจากการทุจริตหรือปฏิบัติงานอย่างไม่มีจริยธรรม ผู้ศึกษานี้มีการศึกษาเพิ่มเติมบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญและให้ข้อเสนอแนะสำหรับการสร้างกลไกเพื่อขับเคลื่อนแนวทางของรัฐธรรมนูญให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมในด้านโครงสร้างหรือขนาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการ

พิจารณาความเหมาะสมเพื่อการยุบรวมหรือควมรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่บริเวณใกล้เคียงเพื่อให้มีศักยภาพในการจัดบริการสาธารณะที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทั่วถึง หรือการพิจารณาจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษเพิ่มขึ้น เพื่อการตอบสนองต่อปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องสำหรับในบางพื้นที่ นอกจากนี้แล้วควรสร้างพื้นที่เชื่อมโยงการทำงานในระดับพื้นที่ระหว่างราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การจัดทำบริการสาธารณะงานต่อประชาชนในพื้นที่อย่างรวกรเร็วเห็นประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างมากที่สุด

สอดคล้องกับสภาวะการปกครองท้องถิ่นในปัจจุบันมักตรงกันข้ามกับหลักการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง งานศึกษาเรื่อง “การปกครองท้องถิ่นไทยในยุคพลิกผันการเปลี่ยนแปลง” เขียนโดย ศิริวิดี วิวิธคุณากร และคณะ (2563) กล่าวถึง สภาพการณ์ของเศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนไปภายหลังรัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ภายหลังจากการลงจากอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้เกิดแรงเสียดทานทางการเมืองในส่วนของการปกครองท้องถิ่นถูกยึดโยงกับส่วนภูมิภาคและส่วนกลางมากยิ่งขึ้นทำให้การทำงานบางลักษณะต้องขึ้นตรงกับกระทรวงมหาดไทยโดยตรงซึ่งทำให้อำนาจการควบคุมประโยชน์สาธารณะส่วนมากปฏิบัติตามส่วนภูมิภาคจากการกำกับดูแลผ่านส่วนกลางแทบทั้งสิ้น ผู้ศึกษาจึงเสนอว่า ทิศทางการปกครองท้องถิ่นในอนาคตควรส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งในการบริหารงานได้โดยอิสระ มีการกำกับดูแลเท่าที่จำเป็นและไม่กระทบต่อความเป็นอิสระ อาจต้องมีการปรับเปลี่ยนหน้าที่การบริหารงานท้องถิ่นเสียใหม่ให้เหมาะสมเท่าทันกับยุคพลิกผัน คณะรัฐมนตรีต้องใช้อำนาจแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อทำหน้าที่วางกรอบและนโยบายในการจัดทำมาตรฐานการกำกับดูแลท้องถิ่นของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดการปกครองท้องถิ่นกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในทุกภาคส่วนมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดและเกิดปัจจัยหลายสิ่ง เช่น การขยายตัวของประชากร การกระตุ้นเศรษฐกิจ ความหลากหลายของวัฒนธรรมและสังคม การพัฒนากำลังคน หรือ แรงงาน ปัจจัยดังที่กล่าวข้างต้นย่อมแปรเปลี่ยนอย่างเป็นพลวัต โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการเมือง การท่องเที่ยวค่อนข้างสูง และประชาชนสนใจทางการเมืองเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ดังนั้น คณะผู้เขียนจึงต้องการศึกษารูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะ การกระจายอำนาจจากมาสู่องค์กรบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีปัจจัยหลายประการดังข้างต้นที่กล่าวมา อีกทั้งจังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีสมรรถนะทางเศรษฐกิจ สังคมเป็นอันดับรองจากเมืองหลวงอย่างกรุงเทพมหานคร โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งและความหลากหลายในท้องที่จังหวัดเชียงใหม่ จึงต้องมีการขับเคลื่อนระบบการกระจายอำนาจผ่านทางกลไกพรรคการเมือง เช่น นโยบายการหาเสียง สวัสดิการประชาชน คะแนนเสียงประชานิยม เป็นต้น

แนวคิดการกระจายอำนาจสู่ อบจ.

การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นหลักเสียไม่ได้เลยว่าตำแหน่ง “นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด” (อบจ) คือ ผู้สืบทอดเจตนารมณ์สำคัญในการพัฒนาจังหวัดของตนเองเพื่อตอบสนองต่อการบริการสาธารณะให้ครบทุกมิติ จุดเริ่มต้นตั้งแต่ พ.ศ. 2498 – 2540 รวมเวลากว่า 48 ปี ท้ายที่สุด รัฐธรรมนูญในปี 2540 กำหนดให้มีจำนวนสภาจังหวัดจำนวน 24-48 คน มีวาระ 4 ปีและฝ่ายบริหารที่จากเดิมผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าโดยตำแหน่งมีการกำหนดให้มีที่มาโดยให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเลือกสมาชิกสภาคนหนึ่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหัวหน้า ฝ่ายบริหารที่มาจากการเลือกตั้งเป็น

ครั้งแรก ถัดไปนั้นพบว่า มีการพิจารณาแก้ไขพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 รัฐสภาต้องการปฏิรูปโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมากพอสมควร กล่าวคือ รัฐสภาได้แก้ไขกฎหมายให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งจากเดิมตามกฎหมาย อบจ. ปี 2540 นั้นมาจากมติของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ส่งผลให้ฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของแต่ละจังหวัดมีฝ่ายบริหารที่มาจาก การเลือกตั้งโดยตรงทั่วประเทศ (สถาบันพระปกเกล้า, 2547) หลังจากเกิดการกระจายอำนาจให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดในปี พ.ศ.2546 จึงได้เพิ่มหน้าที่ กระจายอำนาจด้านการเงิน การคลัง งบประมาณ และการจัดเก็บภาษีมากขึ้นและเพิ่มมิติใหม่ในการควบคุมตัวผู้บริหารท้องถิ่นโดยประชาชน ประชาชนได้รับสิทธิเสนอชื่อตามข้อบังคับท้องถิ่น และเข้าชื่อถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นได้ด้วย อีกทั้งท้องถิ่นมีอำนาจอิสระในการบริหารงานภายในองค์กรท้องถิ่น โดยให้ส่วนกลางกำกับดูแลภารกิจของท้องถิ่นผ่านคณะกรรมการระดับต่างๆ เพื่อให้เกิดความสมดุลทางอำนาจของส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น ได้เป็นอย่างดี (วีรชาติพิพัทธ์ ฝาสุก, 2566)

ในส่วนของ วีรศักดิ์ เครือเทพ (2567) เขียนบทวิจารณ์หนังสือ “การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น” และ “ผู้ว่าฯ เลือกตั้งโดยประชาชน” โดยผู้ศึกษากล่าวถึงประเด็นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการปกครองท้องถิ่นเห็นควรให้พิจารณาสภาพปัญหาของพื้นที่ โดยแต่ละพื้นที่มีบริบทที่มีความซับซ้อนหรือความแตกต่างหลากหลายแตกต่างกันจำนวนมาก ถ้าหากการปกครองท้องถิ่นเกิดขึ้นเพียงชั้นเดียว คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้บริหารจัดการบางพื้นที่อาจเหมาะสมเพียงพอต่อการบริการสาธารณะเพื่อให้เกิดศักยภาพการทำงานที่สูงขึ้น แต่บางพื้นที่ภายในจังหวัดเกิดความหลากหลายในพื้นที่ตามมา การปกครองท้องถิ่นรูปแบบ อบจ.ควรมีสองชั้น เพื่อให้การบริหารจัดการเต็มรูปแบบเกิดประสิทธิภาพต่อพื้นที่ดังกล่าว อาจต้องจัดทำประชามติหรือประชาพิจารณา ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและรวบรวมข้อสรุปไปสู่การออกแบบระบบการปกครองท้องถิ่นของจังหวัดให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับปัญหาเชิงพื้นที่ของตนเอง โดยรูปแบบการบริหาร อบจ.ไม่จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการเหมือนกันก็ได้ ทั้งนี้ งานศึกษาของ “วีรศักดิ์ เครือเทพ” ก็มีมุมมองการนำเสนอที่น่าสนใจเกี่ยวกับการมององค์การปกครองรูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัดในประเด็นความเฉพาะของพื้นที่เกี่ยวกับปัญหาและความทับซ้อนความหลากหลายทางสังคมให้เป็นไปในแนวทางการบริหารจัดการแบบเฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น ฉะนั้น ผู้บริหารจังหวัดอาจต้องมีประสบการณ์หรือเข้าใจปัญหาภายในพื้นที่ของตนเองอย่างถ่องแท้เพื่อดำเนินนโยบายให้ทั่วถึงกลุ่มเป้าหมายและสร้างคุณประโยชน์แก่ท้องถิ่น สังคมรอบข้างต่อไป ในขณะเดียวกัน การกระจายอำนาจของรัฐสมัยใหม่ย่อมให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจทางการเมืองและการปกครองโดยมอบการตัดสินใจและดำเนินถ่ายโอนภารกิจต่าง ๆ ให้กับท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นหลักการมอบอำนาจ การดำเนินกิจการแทนเพื่อเสริมสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมทั้งตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นให้เข้าถึงบริการสาธารณะอย่างเท่าเทียมกัน อย่างไรก็ตาม ระบบการกระจายอำนาจในประเทศไทยยังคงเกิดอุปสรรคในด้านการกระจายอำนาจลงไปสู่รัฐบาลท้องถิ่นค่อนข้างอ่อนแอส่งผลให้การปกครองระดับท้องถิ่นขาดประสิทธิภาพการคลังบางประการตลอดจนเกิดการใช้ทรัพยากรสิ้นเปลืองและก่อให้เกิดความแตกต่างและความไม่เท่าเทียมกันระหว่างท้องถิ่น (สุทธิพันธ์ สุวรรณจิตร และ บุญเรือง เตชะวิวัฒน์กุล, 2564)

คณะผู้เขียนตั้งใจศึกษาการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัดในรูปแบบการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเพื่อนำมาถอดบทเรียนแนวทางการกระจายอำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(อบจ.) เกี่ยวกับการเสริมสร้างแนวทางหรือนโยบายการเลือกตั้ง กรณีศึกษานายก อบจ.จังหวัดเชียงใหม่เป็นอย่างไร เนื่องจากจังหวัดเชียงใหม่เป็นพื้นที่ที่ประชาชนชาวต่างชาติ หรือ คนในประเทศให้ความสนใจและมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ รวมไปถึงอัตลักษณ์ของล้านนาอย่างชัดเจน ฉะนั้น ประเด็นที่คณะผู้เขียนต้องการถอดบทวิเคราะห์เกี่ยวข้องกับคะแนนนิยมของพรรคการเมืองและเปรียบเทียบข้อมูลเชิงลึกต่อผลคะแนนการเลือกตั้งครั้งนี้ด้วย

ถอดบทเรียนการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ 2568

หัวข้อนี้คณะผู้เขียนต้องการถอดบทเรียนสถานการณ์การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดของจังหวัดเชียงใหม่ในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ ปี พ.ศ.2568 ที่ผ่านมาและทราบผลคะแนนอย่างเป็นทางการเรียบร้อยแล้ว จากการค้นคว้าผ่านแหล่งสืบค้นต่าง ๆ ซึ่งพบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจ เช่น พรรคเพื่อไทยได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ส.อบจ.) ซึ่งเสียงส่วนใหญ่ที่เลือกพรรคการเมืองเพื่อไทยยังคงอยู่ในพื้นที่เขตเมืองเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะกระแสจากการที่อดีตนายกรัฐมนตรี คุณทักษิณ ชินวัตร เข้ามาช่วยเรียกคะแนนเสียงในจังหวัดเชียงใหม่ ในฐานะนักการเมืองขวัญใจประชาชนชาวเหนือมาอย่างยาวนาน ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่นได้ให้สัมภาษณ์ร่วมกับการวิเคราะห์สถานการณ์การเลือกตั้งครั้งนี้เพิ่มเติมว่าตัวเลขคะแนนเสียงระหว่างพรรคเพื่อไทยและพรรคประชาชนกับแตกต่างกันเพียงแค่หลักสองถึงสามหมื่นคะแนนเสียงเท่านั้น เมื่อเทียบกับคะแนนเสียงการแข่งขันในอดีตที่ผ่านมาตั้งแต่ปี 2547 ผู้ดำรงตำแหน่งนายก อบจ.เชียงใหม่ คือ นายธวัชวงศ์ ณ เชียงใหม่ มาจากพรรคเพื่อไทย ชนะด้วยคะแนนเสียง 399,160 เสียง และรับเลือกตามหลักการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นโดยตรงจากประชาชนถือได้ว่าเป็นคะแนนเสียงสูงมากในการเลือกตั้งครั้งแรกของเชียงใหม่ สมัยต่อมาปี 2551 ที่นั่งนายกอบจ.เชียงใหม่เป็นของ นายบุญเลิศ บูรณุปกรณ์ มาจากพรรคพลังประชาชน ชนะด้วยคะแนนเสียง 270,836 คะแนน และได้รับคะแนนเสียงสมัยต่อมาในปี 2555 ลงสมัครในนามพรรคเพื่อไทยด้วยคะแนนเสียง 400,584 คะแนน เมื่อหมดวาระการดำรงตำแหน่งครบในปี 2563 จึงนำมาสู่เก้าอี้ของนายพิชัย เลิศพงศ์อดิศร พรรคเพื่อไทยได้คะแนนเสียงอย่างท่วมท้นถึง 428,898 คะแนน (Chiang Mai News, 2568) จนกระทั่งปี พ.ศ.2568 มีการเลือกนายก อบจ.เชียงใหม่โดยตรง ซึ่งนายพิชัย เลิศพงศ์อดิศร ผู้สมัครนายก อบจ.เชียงใหม่ หมายเลข 2 จากพรรคเพื่อไทยลงสมัครอีกหนึ่งสมัยโดยได้รับ 386,559 คะแนน ส่วนนายพันธุ์อาจ ชัยรัตน์ ผู้สมัครนายก อบจ.เชียงใหม่ หมายเลข 1 จากพรรคประชาชน ได้ 364,385 คะแนน ส่วนจำนวน ส.อบจ.ที่ได้มาจากพรรคประชาชนจำนวน 15 คน ถือว่าจำนวนมากพอสมควร (Thai PBS Online, 2568) แต่สิ่งที่น่าสนใจอีกหนึ่งประการคือจำนวน ส.อบจ.ตรงพื้นที่ของพรรคประชาชนถูกรับเลือกกลับเป็นพื้นที่ฐานเศรษฐกิจมีความมั่งคั่งค่อนข้างสูง ฉะนั้นผู้สมัคร สมาชิก อบจ. ที่ผ่านการคัดเลือกถึง 15 คน เฉพาะในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ส.อบจ.ของพรรคได้มาถึง 4 จาก 5 คน รวมทั้งได้ ส.อบจ.ในเขตอำเภอแมริม แม่แตง ดอยสะเก็ด สันทราย หางดง และ สารภี และอำเภอฮอด ซึ่งเป็นพื้นที่เขตเมืองเป็นส่วนใหญ่ของผลการเลือกตั้งในปี นี้ จากนั้นทางพรรคประชาชนกล่าวว่านำไปถอดบทเรียนต่อไปในประเด็นที่ต้องพัฒนาต่อไป เช่น บางเขตพื้นที่ที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่สมาชิกสภาจังหวัดไม่ได้รับการเลือกตั้ง (Thai PBS Online, 2568)

จากข้อมูลเพิ่มเติมโดยคณะผู้เขียนได้รับฟังข้อมูลไลฟ์สดจากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตรมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดเสวนาวันที่ 18 มกราคม 2568 และเปิดเวทีเพื่อให้พรรคการเมือง ผู้สมัครนายก อบจ.เชียงใหม่ และผู้สมัครสภา อบจ.เชียงใหม่ ได้เสนอนโยบายเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้จังหวัดเชียงใหม่แก่

อาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาของคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ร่วมรับฟัง ในหัวข้อ “เราเรียนรู้อะไรจากเลือกตั้ง อบจ. 68? พบประเด็นถกเถียงเกี่ยวกับการเลือกตั้งหน้าประวัติศาสตร์ของจังหวัดเชียงใหม่ประมาณสามประเด็นหลักจากอาจารย์ประจำสาขาการเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย ได้แก่

1. กลยุทธ์การหาเสียง ทั้งสองพรรคการเมืองได้ใช้โซเชียลมีเดีย เช่น พรรคประชาชนนำเสนอนโยบายผ่าน TikTok /Facebook/ Live สด โดยใช้กลุ่มนักศึกษาคนรุ่นใหม่ช่วยประชาสัมพันธ์ลงแต่ละช่องทางและอาสาสมัครช่วยออกแบบการหาเสียง หรือ ผู้มีชื่อเสียงระดับชาติร่วมขึ้นหาเสียงให้กับพรรคการเมืองโดยการมีคาแรกเตอร์ของนักการเมืองระดับชาติ ส่วนพรรคเพื่อไทยสร้างลักษณะคำถามให้ผู้สมัครพรรคของตนเองตอบคำถามประเด็นคล้ายคลึงกันและการใช้รูปตัวการ์ตูนโทนี แตกต่างจากพรรคประชาชนที่มีอิสระทางความคิดที่ไม่ได้เชื่อมโยงกับนโยบายของพรรคโดยชูประเด็นการกระจายอำนาจให้ได้มากที่สุด หากกล่าวถึงความได้เปรียบนั้นพรรคประชาชนได้รับความนิยมมากที่สุดเหตุผลเพราะสามารถเป็นที่รับรู้เข้าถึงกลุ่มเยาวชน หรือ วัยกลางคนได้มากที่สุด ส่วนพรรคเพื่อไทยมีข้อเสียเปรียบคือใช้สื่อออนไลน์ในการหาเสียงค่อนข้างน้อยแต่เน้นการลงพื้นที่เพื่อเข้าถึงประชาชนได้มากกว่า ในส่วนของโซเชียลมีเดียจึงทำให้พรรคหน้าใหม่อยู่ตามหน้าสื่อตามกระแสอยู่แทบจะช่องทางการสื่อสาร

2. บทเรียนของพรรคการเมืองและบทเรียนต่อประชาชน สำหรับการเลือกตั้งในระดับ อบจ.มีผู้ใช้สิทธิ์เลือกตั้งจำนวนน้อยทุก ๆ ปี หากเปรียบเทียบกับการเมืองระดับชาติเพราะไม่สามารถเลือกตั้งล่วงหน้าได้ ฉะนั้นมาตรฐานการเลือกตั้งควรอยู่บนพื้นฐานเงื่อนไขเช่นเดียวกัน ในส่วนของบทเรียนพรรคการเมืองสำหรับพรรคการเมือง ยังคงติดกับแบรด์ชื่อพรรคที่ได้รับความนิยมมากกว่า และประชาชนมองการสร้างสมประสบการณ์การทำงานภายในจังหวัดเชียงใหม่จากนโยบายเคยทำสำเร็จ ผลดีนั้นคือเป็นที่รู้จักจากประชาชนลดระยะเวลาในการทำความเข้าใจตัวผู้สมัครมากขึ้น ส่งผลให้นักการเมืองหน้าใหม่ไม่ได้เป็นที่รู้จัก อีกทั้ง พรรคเพื่อไทยเน้นฐานเสียงจากพรรคการเมืองใหญ่ที่สืบทอดจากนามสกุลพรรคการเมืองเดิม ส่วนพรรคประชาชนได้รับการตัดสินใจจากอุดมการณ์ซึ่งยึดโยงสู่การเมืองระดับชาติ สร้างตัวตนมีผลงานในท้องถิ่นเพื่อไต่ระดับมาสู่ตำแหน่งสูงสุดในการเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่น เป็นต้น

3. การเมืองกับบ้านใหญ่ นักวิชาการให้ความหมายคือ ตระกูลการเมืองโดยให้คนสายเลือดเดียวกันเข้ามาดำรงตำแหน่งสำคัญสืบทอดไปและดำรงตำแหน่งตามเวลาไล่เรียงกัน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 การเลือกตั้ง อบจ.ในจังหวัดเชียงใหม่เองก็มีการขึ้นหรือลงตำแหน่งของแต่ละตระกูลสลับกันอย่างเห็นได้ชัด ขณะเดียวกันการเมืองท้องถิ่นจึงกลายเป็นเรื่องของความผูกพันเชิงตัวบุคคลด้วยอาศัยเครือข่ายครอบครัวใหญ่ เพื่อนฝูง (Political Science, CMU, 2568)

บทสรุป

การถกเถียงบทเรียนการปกครองท้องถิ่นไทยศึกษากรณีเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ 2568 ต้องการนำเสนอความเป็นมาของแนวคิดการปกครองท้องถิ่นไทยจนกระทั่งทบทวนแนวคิดการกระจายอำนาจมาสู่การเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพโดยรวมชัดเจนยิ่งขึ้น จากบทเรียนถกเถียงกล่าวถึง เหตุผลสามประการส่งผลโดยตรงต่อคะแนนเสียงพรรคการเมืองทั้งสองฝั่ง ได้แก่ ประการแรก กลยุทธ์การหาเสียง ความเข้มข้นในการเสียงทั้งสองพรรคการเมืองแตกต่างกันพรรคประชาชนเน้นสื่อออนไลน์เป็นหลัก พรรคเพื่อไทยมุ่งการหาเสียงนำเสนอตัวบุคคลผู้มีผลงานทางการเมือง ประการที่สอง บทเรียนตกตะกอนมาสู่ประชาชนไม่ใช่การนอนหลับทับสิทธิ์แต่การเลือกตั้งภายในจังหวัดมีอุปสรรคจำกัดไม่

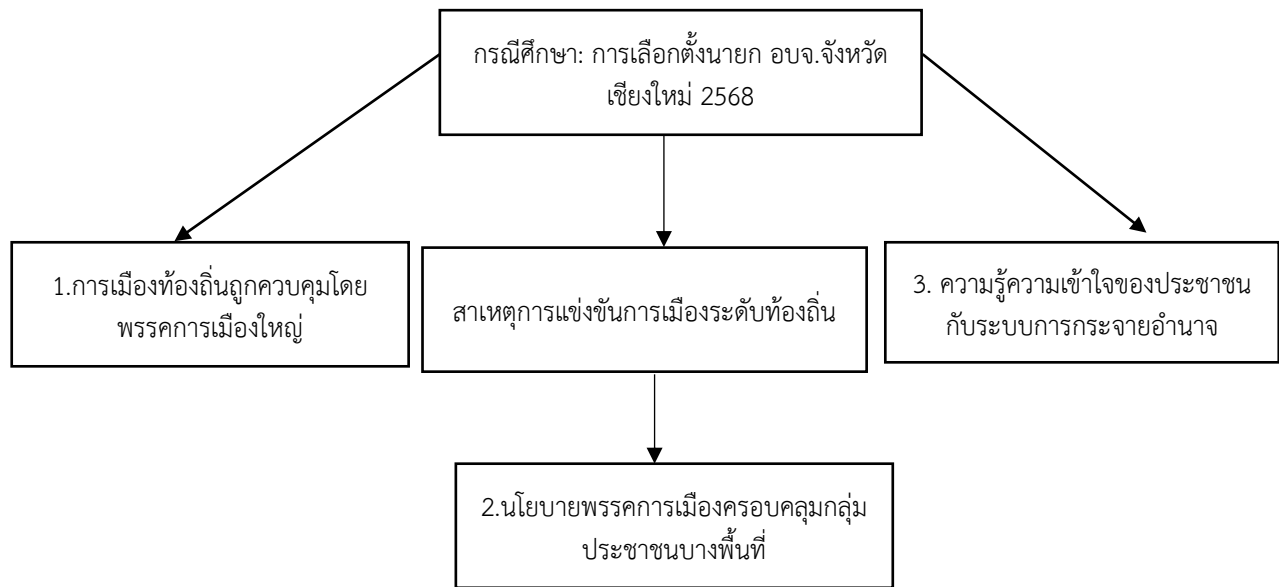
สามารถใช้สิทธิ์ล่วงหน้าทำให้เกิดผู้ตกหล่นการเลือกตั้งจำนวนมาก และบทเรียนสู่พรรคการเมืองทั้งสองพรรค ประชาชนให้ความสนใจแบรนด์ดีพรรคการเมืองเป็นส่วนใหญ่ถือแต้มต่อให้กับพรรคเพื่อไทยเป็นทุนเดิมใน ขณะเดียวกัน การได้รับตำแหน่ง ส.อบจ.15 คนของพรรคประชาชนในเขตพื้นที่เศรษฐกิจมั่งคั่งในจังหวัด เชียงใหม่ก็ให้บทเรียนแก่พรรคเพื่อไทยเช่นกันถึงการทำการนายการเมืองอนาคตต่อไป ประการสุดท้าย การเมือง บ้านใหญ่ ผู้ลงสมัครตำแหน่ง นายก อบจ.จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่มักมาจากการสืบทอดอำนาจจากคน ตระกูลเดียวกันเป็นเหตุผลหลักที่ทำให้เกิดเครือข่ายทางการเมืองขนาดใหญ่ บางกรณีมีการสืบทอดเว้นวาระ ขึ้นอยู่กับช่วงคะแนนนิยมจากประชาชน

อย่างไรก็ดี ข้อสังเกตสำคัญที่คณะผู้เขียนค้นพบ คือ ในฐานะพรรคประชาชน พรรคการเมืองหน้าใหม่ ที่เข้ามาชิงตำแหน่งนายก อบจ.เชียงใหม่ด้วยคะแนนเสียง 364,385 คะแนน นับว่าใกล้เคียงกับคะแนนเสียง ของพรรคเพื่อไทยซึ่งหล่นลงมาตั้งแต่ปี 2551-2563 สถานการณ์การเลือกตั้ง นายก อบจ.เชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2568 คงเป็นสถานการณ์ที่น่าจับตามองต่อไป แม้พรรคประชาชนกวาดคะแนนเสียงข้างเคียงกับพรรคเพื่อ ไทยได้เพียงอีกแค่เอื้อมมือยังคงมีคะแนนนิยมในส่วนหนึ่งของเขตอื่น ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ที่ขึ้นชมพรรคการเมือง เดิม ความคุ้นเคยหรือความผูกพันของพรรคการเมืองและประชาชนพร้อมกันนโยบายที่พรรคลงมือทำอย่าง ประสบความสำเร็จและสานต่อไป ด้วยความชื่นชอบในตัวบุคคลและการสร้างชื่อเสียงมายาวนานอาจจะเป็น ปัจจัยสำคัญให้ประชาชนเขตอื่นตัดสินใจให้พรรคเพื่อไทยได้รับเลือกเข้ามาสู่ตำแหน่งนายก อบจ.เชียงใหม่อีก หนึ่งสมัยก็เป็นได้

ด้วยเหตุนี้ ควรจะมีการเสริมสร้างระบบการเลือกตั้งอย่างเป็นธรรมและแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใสที่ ประชาชนเห็นอย่างชัดเจน เช่น การเลือกตั้งออนไลน์สำหรับประชาชนอยู่นอกเขตจังหวัดของตนเอง หรือ การ เปิดช่องทางสื่อออนไลน์ให้ประชาชนรับชมการนับคะแนนอย่างเป็นทางการแบบเรียลไทม์ แม้กระทั่งการเปิด โอกาสให้พรรคการเมืองทุกพรรคเข้าไปหาเสียงอย่างทั่วถึงทุกอำเภอไม่มีข้อยกเว้นกรณีฐานเสียงของพรรค การเมืองใด ด้วยระบบการกระจายอำนาจของไทยมีความเข้มข้นขึ้น การสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ของประชาชนควรเปิดกว้างมากกว่านี้ ทั้งเรื่องการตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารท้องถิ่น การเรียกร้อง นโยบายแผนพัฒนาท้องถิ่น ประชาชนต้องตระหนักถึงสิ่งที่ตนเองพึงมีและนักการเมืองท้องถิ่นควรมีเวทีรวมทุก พรรคการเมืองในการปราศรัยนโยบายของพรรคตนเองโดยการประกาศอย่างเป็นกัลยาณมิตรมากยิ่งขึ้น สุดท้าย นั้นนับว่าแนวทางการเมืองระดับท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่มีพัฒนาการเติบโตในเชิงการแข่งขันตามพลวัต ซึ่งเป็ นการทำทนายระหว่างพรรคการเมืองครองอำนาจนำในอนาคต

องค์ความรู้ใหม่

คณะผู้เขียนได้สะท้อนการมองภาพกรณีเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ 2568 เป็นไปตามหลักการปกครองท้องถิ่นไทยของรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทยแต่ระบบการแข่งขันทางการเมือง กลับพบเจอประเด็นการเมืองท้องถิ่นที่ถูกยึดโยงไปสู่การเมืองระดับชาติ ซึ่งคณะผู้เขียนได้สังเคราะห์เป็นองค์ ความรู้ใหม่ ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

ที่มา : ผู้เขียนสังเคราะห์

จากแผนภาพโมเดลองค์ความรู้ใหม่คณะผู้เขียนมองถึงกลไกที่เป็นอุปสรรคของการเลือกตั้งนายก อบจ.เชียงใหม่ 2568 คือ 1. การเมืองท้องถิ่นถูกควบคุมจากพรรคการเมืองใหญ่ เช่น การหาเสียงด้วยกลุ่มฐาน อำนาจทางการเมืองเดิมหรือการสนับสนุนทางอ้อมด้วยเครือข่ายการเมืองขนาดใหญ่ รวมถึงงบประมาณในการ สนับสนุนการหาเสียง 2. นโยบายพรรคการเมือง ให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน นโยบายบาง ประการยังคงกระจุกตัวอยู่ในพื้นที่สังคมเมืองส่งผลให้สังคมห่างไกลบางพื้นที่ไม่ได้รับผลประโยชน์จากนโยบาย นั้น ๆ เท่าที่ควร 3. ความรู้ความเข้าใจของประชาชนต่อการเมืองท้องถิ่นในรูปแบบการกระจายอำนาจ ประชาชนให้ความสนใจกับตัวบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่ตนเองชื่นชอบจึงทำให้เกิดขาดความตระหนักถึง สิทธิของตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- โกวิท พวงงาม.(2562). การปกครองท้องถิ่นไทย: หลักการและมติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- กอดเดช สมันดาโอะ. (2565). พัฒนาการการกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่นไทย. วารสาร มจร เลยปริทัศน์, 3(1), 141–150.
- ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง. (2558). การเปลี่ยนแปลงการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 41(1), 17-34.
- ชุมพล นามสังข์. (2561). การปกครองท้องถิ่นภายใต้บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พ.ศ. 2560: แนวโน้มและความคาดหวัง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดาวานา เกตุทอง. (2563). การกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองท้องถิ่น. วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์, 3(2), 46–57.

- ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2562). **ท้องถิ่นไทย: ท้องถิ่น, การบริหารจัดการท้องถิ่น, และสังคมไทย (พ.ศ.2435 - 2561) บทเรียนและก้าวต่อไป**. เชียงใหม่: มูลนิธิสถาบันพัฒนาเมืองเชียงใหม่.
- วีรชาพิภัทร ผาสุก. (2566). การปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเทศไทย. **วารสาร มจร.เลย ปริทัศน์**, 4(1), 94-102.
- วีรศักดิ์ เครือเทพ. (2567). บทความหนังสือ “การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น” และ “ผู้ว่าฯ เลือกตั้งโดยประชาชน”. **วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**, 20(2), 365-376.
- ศิริวดี วิวิธคุณากร, ภักดี โพธิ์สิงห์, & สันญา เคนาภูมิ. (2565). การปกครองท้องถิ่นไทยในยุคพลิกผันการเปลี่ยนแปลง. **วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น**, 4(2), 357-374.
- สุทธินันท์ สุวรรณวิจิตร, & บุญเรือง เตชะวิวัฒน์กุล. (2564). การกระจายอำนาจการปกครอง. **วารสารมหาจุฬานาครธรรมศาสตร์**, 8(5), 123-134.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2547). **สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- อภิญา ฉัตรช่อฟ้า, พระปลัดสมนึก อธิปัญโญ, & บวร ชมขุนศรี. (2565). การปกครองท้องถิ่นไทยในยุครวมศูนย์อำนาจ. **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**, 11(3), 422-435.
- Chiang Mai News. (2568). **กว่า 20 ปี - ย้อนรอยผลการเลือกตั้ง อบจ.เชียงใหม่**. สืบค้นเมื่อ 29 มีนาคม 2568, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=hkDYcOFIA0c>.
- Thai PBS Online. (2568). **นักวิชาการระบุผล นายก อบจ.เชียงใหม่ เป็นไปตามคาดแต่แปลกใจช่วงคะแนนที่สูสี**. สืบค้นเมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/348876>.
- Thai PBS Online. (2568, 2 กุมภาพันธ์). **“พรรคประชาชน” พ่าย นายก อบจ.เชียงใหม่ แต่ได้ ส.อบจ.15 จาก 42**. สืบค้นเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/348875>.
- Political Science, CMU. (2568, 5 มีนาคม). **เราเรียนรู้อะไรจากเลือกตั้ง อบจ. 68?**. สืบค้นเมื่อ 7 มีนาคม 2568, จาก <https://web.facebook.com/polscicmu/videos/649324937750564/>.